

historiografii PRL-u wobec przemian zachodzących w XV wiecznym Śląsku. Jako kolejny referent głos zabral dr Radosław Ptaszyński (Uniwersytet Szczeciński, IPN Szczecin). Dokonał on porównania struktury społecznej Dolnego Śląska i Pomorza Zachodniego na podstawie danych uzyskanych podczas Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 1950 r. Obrady drugiej sesji zamknął mgr Piotr Napierała z Zakładu Myśli i Kultury Politycznej UAM, który scharakteryzował rządzący patrycjat w przedrozbiorowym Poznaniu na tle innych miast europejskich.

Po dyskusji podsumowującej dwudniowe obrady nastąpiło w godzinach popołudniowych uroczyste zamknięcie konferencji. Wygłoszone referaty zostaną opublikowane.

Sebastian Paczos, Damian Szymczak

DWA DWUDZIESTOLECIA SPOŁECZEŃSTWO, PAŃSTWO, GEOPOLITYKA

Zakład Najnowszej Historii Politycznej Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM, kierowany przez prof. dr. hab. Witolda Mazurczaka, zorganizował w dniach 26 i 27 listopada 2009 r. ogólnopolską konferencję naukową: „Dwa Dwudziestolecia. Społeczeństwo, państwo, geopolityka”. Patronat nad nią objął rektor UAM prof. dr. hab. Bronisław Marciniak. W obradach wzięło udział ponad pięćdziesięciu przedstawicieli nauk politologicznych i historycznych z wielu ośrodków naukowych w kraju, m.in.: Poznania, Warszawy, Wrocławia, Białegostoku, Rzeszowa, Zielonej Góry, Łodzi, Torunia i Bydgoszczy. Celem obrad było dokonanie porównawczej analizy wybranych elementów rzeczywistości politycznej, gospodarczej, społecznej i kulturalnej dwóch ważnych okresów w historii Polski XX w., wyznaczonych datami 1918-1939 i 1989-2009. Inspiracją dla podjęcia tego problemu były obchody związane z dwudziątą rocznicą wydarzeń 1989 r. i siedemdziesiątą rocznicą września 1939 r. Organizatorzy konferencji przyjęli dwa podstawowe założenia, które miały odróżnić ją od wielu innych spotkań naukowych odbywających się z tej okazji w ostatnim czasie. Po pierwsze – interdyscyplinarny charakter obrad, po drugie – ścisła koncentracja na porównawczym wymiarze prezentowanych rozważań. Założenia te zaowocowały zróżnicowaniem tematyki wystąpień oraz różnorodnością zastosowanych podejść metodologicznych, charakterystycznych dla badań z zakresu politologii i historii najnowszej.

W pierwszym dniu konferencji obrady miały charakter plenarny i koncentrowały się wokół wystąpień zaproszonych gości, które przedstawione zostały w formie dwugłosu, umożliwiającego analizę położenia geopolitycznego oraz kształtu państwowości II i III Rzeczypospolitej. Pierwszego problemu dotyczyły wystąpienia profesorów: Przemysława Hausera i Witolda Mazurczaka, drugiego: Krzysztofa Kawalca i Jacka Sobczaka.

Kolejne wystąpienia w sesji plenarnej nawiązywały do wielu kwestii istotnych dla obu okresów w dziejach Polski, m.in.: bezpieczeństwa narodowego, udziału w organizacjach międzynarodowych, stosunków z sąsiadami oraz wybranych problemów dotyczących mediów i życia religijnego. Zarówno pierwsza, jak i druga część pierwszego dnia obrad spotkały się z żywą reakcją uczestników konferencji i licznych gości. Spierano się o sam sens porównywania zjawisk tak oddalonych w czasie i przebiegających w odmiennych uwarunkowaniach, sugerowano potrzebę wyraźniejszych odniesień do okresu PRL, podnoszono konieczność odejścia od utartych stereotypów w ocenie obu epok.

Drugi dzień obrad przyniósł uzupełnienie wystąpień z sesji plenarnej w postaci sześciu paneli tematycznych, poświęconych problematyce gospodarczej i samorządowej, zagadnieniom myśli politycznej, problemom narodowościowym, międzynarodowemu położeniu Polski, jej systemowi politycznemu oraz kwestiom religii, kultury, oświaty i mediów.

Zwieńczeniem konferencji stał się kolejny dwugłos, przedstawiony w części końcowej sesji plenarnej, tym razem dotyczący problematyki społecznej. Jej uznani znawcy: profesorowie Andrzej Chwalba i Marek Ziółkowski ujęli ją nie tylko w odmiennej perspektywie chronologicznej, ale również badawczej. Pierwszy z nich – okiem historyka dziejów społeczeństwa II RP, drugi – okiem socjologa błyskotliwie analizującego problemy społeczne czasu wielkiej zmiany po 1989 r.

W zgodnej opinii uczestników i gości omawiana konferencja udowodniła potrzebę organizowania spotkań naukowych, które wychodzić będą poza perspektywę jednej dyscypliny nauk społecznych. Pogłębić to powinno ocenę zjawisk współczesnych poprzez ukazanie ich zakorzenienia w przeszłości. Organizatorzy konferencji pragnęli w ten sposób zająć wyraźne stanowisko wobec tendencji odchodzenia od uwzględniania kontekstu historycznego widocznej we współczesnej politologii, zarówno na poziomie badań, jak również dydaktyki. Integracja środowisk politologów i historyków dziejów najnowszych, która była jednym z celów spotkania miała więc służyć także uświadomieniu potrzeby pogłębienia znajomości historii Polski przez współczesnych dziennikarzy, czy specjalistów w zakresie stosunków międzynarodowych, którzy obecnie w ramach swych studiów są całkowicie pozbawieni tej możliwości! Zamysł ów został zrealizowany również za sprawą, zorganizowanej równoległe, studenckiej konferencji naukowej, poświęconej analogicznej problematyce, w której wzięli udział studenci skupieni w Kole Naukowym Historii Najnowszej WNPiD.

Bogaty dorobek konferencji znajdzie się w niedługim czasie w publikacji, która stać się może ciekawym materiałem dla przemyśleń wielu przedstawicieli nauk społecznych, dostrzegających potrzebę osadzenia swych badań w perspektywie i kontekście historycznym.

Paweł Stachowiak

NIEMCY W POLITYCE MIĘDZYNARODOWEJ PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ

W dniach 26-27 listopada 2009 r. w siedzibie Instytutu Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu odbyła się konferencja naukowa pt. „Niemcy jako problem międzynarodowy po II wojnie światowej”. Konferencja została zorganizowana wspólnie przez Fundację UAM, Fundację im. Prof. Antoniego Czubińskiego, Komisję Historii Stosunków Międzynarodowych Komitetu Nauk Historycznych PAN, Instytut Zachodni, Instytut Historii UAM oraz Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM. Nad całością przygotowań czuwał prof. Stanisław Sierpowski. Niniejsza konferencja wpisuje się w zainicjowany przez profesora cykl konferencji poświęconych miejscu Niemiec w polityce międzynarodowej XX w. Poprzednia konferencja poświęcona okresowi II wojny światowej odbyła się w listopadzie 2006 r.

Posiedzenie otworzył prof. S. Sierpowski, który w imieniu organizatorów powitał zebranych i przypomniał o wieloletniej tradycji wspólnych konferencji poświęconych problematyce niemieckiej. Następnie głos zabrał dyrektor Instytutu Zachodniego prof. Andrzej Sakson,